

การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

**A Study of States of Education Management in Sufficiency Economy at
Sufficiency Based Schools under Phichit Primary Education
Service Area Office 1**

รชานนท์ เพ็งแดง และ จิตมา วรณศรี

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Rachanon Phengtaeng and Jitima Wannasri

Naresuan University, Thailand

Corresponding Author, E-Mail: Email: rachanonph63@nu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เป็นการวิจัยแบบเชิงบรรยาย เกี่ยวกับสภาพในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียง กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ของสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 50 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน ครู ของสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 100 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 150 คน สุ่มโดยแบบเจาะจง เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เก็บข้อมูลโดยโรงเรียนที่เป็นสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่าการศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.38$) รองลงมาได้แก่ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.25$) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.31$) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรม

* วันที่รับบทความ: 29 มกราคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 23 กุมภาพันธ์ 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 25 กุมภาพันธ์ 2565

Received: January 29, 2022; Revised: February 23, 2022; Accepted: February 25, 2022

การเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$) และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$)

คำสำคัญ: การบริหารจัดการศึกษา; หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง; สถานศึกษาพอเพียง

Abstracts

The objectives of this research were to study of states of education management in sufficiency economy at sufficiency-based schools under Phichit Primary Education Service Area Office 1. The type of research is descriptive research about states of education management in sufficiency economy at sufficiency-based schools under Phichit Primary Education Service Area Office 1 The sample in this study comprised the directors and teachers of sufficiency- based schools under Phichit Primary Education Service Area Office 1 The total of sufficiency- based schools are 50 schools. There are 50 directors, 100 teachers. The total is 150 people at sufficiency- based schools under Phichit Primary Education Service Area Office 1 by purposive sampling. The tools used to collect data were the questionnaire on a study of states of education management in sufficiency economy at sufficiency-based schools under Phichit Primary Education Service Area Office 1, which applied by mean and standard deviation.

The results of the study revealed that ; the level of a study of states of education management in sufficiency economy at sufficiency-based schools under Phichit Primary Education Service Area Office. On the whole, at the high level. When considering each single aspect, the development of skilled personnel in the school is the highest average score ($\bar{x} = 4.38$) following by the result / success is the highest average score ($\bar{x} = 4.25$) the result of learner development activities is the highest average score ($\bar{x} = 4.31$). the curriculum and the active learning management is the highest average score ($\bar{x} = 4.27$) and then the lowest average score is the school management is the highest average score ($\bar{x} = 4.26$).

Keywords: Educational Management; Sufficiency Economy; Sufficiency Based Schools.

บทนำ

ในสภาพปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีไปอย่างรวดเร็วมีความเจริญก้าวหน้าในปัจจุบันต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาและเตรียมความพร้อมเพื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ ดังนั้นประเทศและประชากรจึงต้องปรับตัวและมุ่งหน้ากับการพัฒนาสู่ ประเทศไทย 4.0 เพื่อการขับเคลื่อนสู่ความก้าวหน้า ที่จะสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็งพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554 : 1) ทำให้หลายฝ่ายได้หา

แนวทางแก้ไขปัญห และแนวทางที่ทุกฝ่ายเห็นตรงกันว่าเหมาะสมก็คือ การน้อมนำพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประกอบการดำเนินชีวิต ซึ่งปัจจุบันนี้การ ขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติได้ ขยายวงกว้างสู่องค์กรหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและ เอกชน โดยมีการกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้ถือปฏิบัติ ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย มาตรา 78 และมาตรา 83 ที่กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการนั้น เขต พื้นที่การศึกษาทุกเขตทั่วประเทศ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมี ประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง ตามที่ กระทรวงศึกษาธิการมุ่งพัฒนาสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตาม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จากรายงาน สรุปผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผลการประเมินทั้ง 4 วิชา คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ พบว่า ความรู้ความสามารถของผู้เรียนยังต่ำกว่าผลการประเมิน ระดับประเทศ ทั้งนี้สาเหตุเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ของครูที่จะสอดคล้องกับการปฏิรูป การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และขาดความต่อเนื่องในการจัดการเรียนรู้ จึงทำให้ผู้เรียนขาดองค์ความรู้ อีกทั้งไม่ได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกไปใช้ประโยชน์ (แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 – 2564 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2563 – 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1)

จากความสำคัญและข้อมูลจากเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า การดำเนินงาน ขับเคลื่อนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยังดำเนินงานไปได้ไม่ดีเท่าที่ควร เพราะ ขาดงบประมาณใน การขับเคลื่อนของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 และ จำนวนสถานศึกษาในเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวนทั้งหมด 133 โรงเรียน มีเข้าร่วมเพียงแค่ 50 โรงเรียน ตั้งแต่ ปีพุทธศักราช 2552 จนถึง 2564 จึงทำให้สถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มี สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างไรและสอดคล้องกับการบริหาร สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน 5 ด้าน คือ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านเงื่อนไขความรู้และด้านเงื่อนไขคุณธรรมหรือไม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ

ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เพื่อสะท้อนให้ทราบถึงสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 นำไปเป็นข้อมูลในพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพอเพียง สู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

จากที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลในการนำข้อมูลไปพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาที่จะนำไปใช้และสถานศึกษาที่นำไปใช้แล้วเพื่อต่อยอดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ของสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 50 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน ครู ของสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 642 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 692 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบโครงการดำเนินงานของสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการดำเนินงานของสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 100 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 150 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกเก็บข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม

สภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านบริหารจัดการศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ ประกอบด้วย

1) ด้านการบริหารจัดการศึกษา	จำนวน 14 ข้อ
2) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	จำนวน 10 ข้อ
3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	จำนวน 11 ข้อ
4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	จำนวน 7 ข้อ
5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	จำนวน 8 ข้อ

มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการเลือกตอบในส่วนของการดำเนินงานตามองค์ประกอบของสถานศึกษาพอเพียง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

3.2 ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เพื่อขออนุญาตเพื่อทำการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบโครงการดำเนินงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

3.3 ส่งแบบสอบถามพร้อมกับหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังสถานศึกษา ที่เป็นสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 และประสานขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบโครงการดำเนินงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ในการตอบแบบสอบถาม

3.4 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 150 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 150 ฉบับ ตรวจสอบความสมบูรณ์คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่และค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

4.2 ข้อมูลและสภาพการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษาพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง สภาพการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด

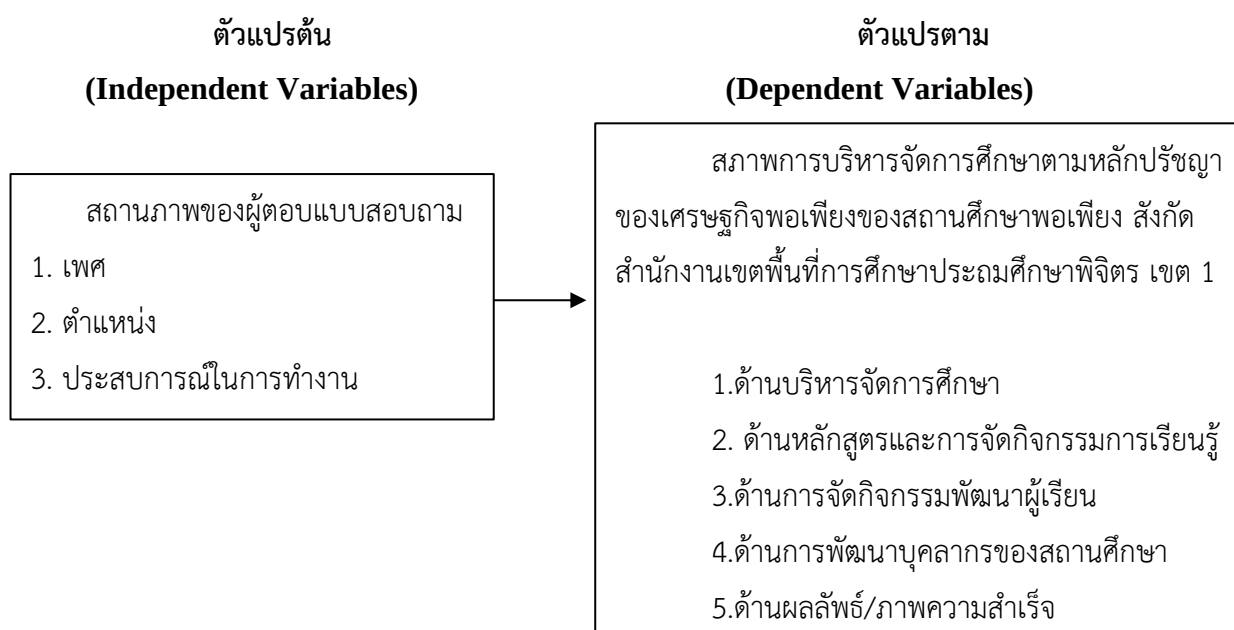
3.51-4.50 หมายถึง สภาพการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง สภาพการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง สภาพการบริหารจัดการ อยู่ในระดับน้อย

1.00- 1.50 หมายถึง สภาพการบริหารจัดการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง และ ประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ค่าร้อยละ

ตาราง 1 แสดงจำนวนร้อยละจำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ที่	รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	เพศ		
1.1	ชาย	66	44.00
1.2	หญิง	84	56.00
	รวม	150	100.00
2.	ตำแหน่ง		
2.1	ผู้บริหารสถานศึกษา	50	33.30
2.2	ครูผู้รับผิดชอบโครงการดำเนินงาน	100	66.70
	รวม	150	100.00
3.	ประสบการณ์ในการทำงาน		
3.1	น้อยกว่า 5 ปี	23	15.30
3.2	5 – 10 ปี	59	39.30
3.3	11 ปี ขึ้นไป	68	45.30
	รวม	150	100.00

จากตาราง 1 แสดงจำนวนร้อยละจำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 150 คน เมื่อจำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.00 จำแนกตามตำแหน่งเป็นตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และตำแหน่งครูผู้รับผิดชอบโครงการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 66.70 และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 11 ปี ขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 45.30

2. ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวม

ข้อ	สภาพการบริหารจัดการศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1.	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.26	0.29	มาก
2.	ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.27	0.30	มาก
3.	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.31	0.31	มาก
4.	ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	4.38	0.67	มาก
5.	ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	4.25	0.35	มาก
รวม		4.29	0.27	มาก

จากตาราง 2 พบว่า สภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.38$) รองลงมา ได้แก่ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$) และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.26$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ซึ่งทุกสถานศึกษาต้องดำเนินการพัฒนาจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดย ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี โดยกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมสถานศึกษาให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา ให้สอดคล้องตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และสถานศึกษามีการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการและกิจกรรมอย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่องและเป็น

ปัจจุบันของ ครูและบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการเรียนการสอน ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอน ตามแนวปฏิรูปเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรม โดยที่ผู้บริหารอาจมีการจัดฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีองค์ความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอนโดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน และนอกจากนั้นมีการจัดประชุมทางวิชาการทุกเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชา ศรีลับขวา (2551 : 7) ที่ศึกษาสภาพการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งในด้านการบริหารจัดการศึกษาและด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามลำดับ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ด้านระบบบริหารจัดการงบประมาณ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักษณะารีย์ บุญโสภณ (2556 : 98) ที่ศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในด้านสภาพแวดล้อม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ตามลำดับ ด้านหลักสูตร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ ตั้งใจ (2563 : 75) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอภิปรายผลดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก พบว่า ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ซึ่งเป็นสถานศึกษาพอเพียง มีการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 8) โดยมีการเริ่มมาจากการกำหนดนโยบายการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา และบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปี มีกิจกรรมครอบคลุมทุกกลุ่มงาน อย่างเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงทางภูมิสังคมของสถานศึกษา และที่สำคัญมีการนำผลการประเมิน ติดตามมาพัฒนาและปรับปรุงนโยบาย แผนงาน และโครงการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ รัชดา ทองสุข (2552 : 14) ได้ศึกษาการรับรู้การบริหารจัดการสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก โดยจัดการศึกษาด้วยความมีเหตุมีผลและด้านความพอประมาณ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวอีกด้วย

1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ซึ่งเป็นสถานศึกษาพอเพียง อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีการนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพิจารณา ปรับปรุงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตรของสถานศึกษา มีการบูรณาการการจัดการเรียนรู้สอดแทรกเนื้อหาทุกรายวิชา เพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการปรับปรุง มาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย บริบท และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการปรับปรุง สารการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น บุรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับ สุวรรณา ตั้งใจ (2563 : 75) ได้ศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ด้านหลักสูตรอยู่ในระดับ มาก

1.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับ มาก ชี้ให้เห็นว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่เป็นสถานศึกษาพอเพียง มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้การปลูกฝังเสริมสร้างหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้เรียน ทั้งในด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมไปถึงการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้ในการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ ให้มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีการจัดตั้ง ชุมนุม ชมรมในสถานศึกษาพอเพียงเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สำคัญมีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนา กิจกรรมนักเรียนตรงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับ อร่าม นุชพิทักษ์ (2552 : 5) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติสถานศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับ มาก

1.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่เป็นสถานศึกษาพอเพียง มีแผนงาน โครงการ พัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษาครอบคลุมทุกกลุ่มงาน เพื่อสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจและตระหนัก ในคุณค่าของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานตามแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงาน ที่สำคัญมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับธิดา ลอยโพยม (2552 : 88) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จากการศึกษาพบว่าสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาทางการศึกษา อยู่ในระดับ มาก

1.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ อยู่ในระดับ มาก แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่เป็นสถานศึกษาพอเพียง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรของสถานศึกษา ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อมีการนำไปใช้ในการจัดการทรัพยากรด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลโดยสามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีรากฐานทางวัฒนธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับสายชั้น โดยมีความสามารถในการ

ปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้าน เกวลี ยิ้มประเสริฐ (2563 : 83) ได้ทำการศึกษาสภาพสถานศึกษา สู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาศึกษา

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมสภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับ มาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยใช้

จากผลการศึกษาพบว่า ควรมีการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียง รายด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ควรมีการจัดทำแผน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การนำเสนอแผนตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีการวัดและประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง เพื่อให้ตรงตามแผนจัดการของสถานศึกษา
2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์หลักสูตรใหม่เพื่อให้ตรงตามแผนตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้การจัดทำหลักสูตรตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้อิงกับหลักสูตรสถานศึกษา และมีการวัดประเมินผล กำกับ ติดตามมาพัฒนาปรับปรุง นโยบาย แผนงาน และโครงการ ให้ตรงตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ต้องมีความสัมพันธ์กับหลักสูตร และดูว่าอันไหนควรมีการปรับปรุงพัฒนา ให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน โดย ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ร่วมมือกันในการจัดทำ SWOT และมีการจัดทำ PLC เพื่อจัดกิจกรรมบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะมีการสอดแทรกเนื้อหาไปในรายวิชาต่างๆ ให้ถูกต้องตามเกณฑ์การจัดการเรียนการสอนของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา จะต้องมีการจัดประชุม อบรม พัฒนาครูโดยมีการศึกษาดูงานตามแหล่งเรียนรู้ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำองค์ความรู้ที่มีมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ควรมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี จะทำให้มีการพัฒนาที่ดีขององค์กรและตัวบุคคลเอง และให้ทันต่อยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียง ตามบริบทในชุมชนรอบข้างของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาของ ครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน เพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา

2. ควรมีขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียง ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษา ผู้เรียน ชุมชน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- เกวลี ยิ้มประเสริฐ. (2563). *สภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษา สู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- ธนิศา ลอยโพยม. (2552). *การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- ปรีชา ศรีลัขวา. (2551). *สภาพการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอฟาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.*
- รัชดา ทองสุข. (2552). *การรับรู้การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.*

- ลักษณารีย์ บุญโสภณ. (2556). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุวรรณา ตั้งใจ. (2563). สภาพและแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 .การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อร่าม นุชพิทักษ์. (2552). ปัจจัยการบริหารจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในเขตภาคเหนือ. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.